

Utdannings- og forskningskomiteen

Stortinget

Oslo 16/10-23

Statsbudsjettet for 2024 – innspill og kommentarer fra NTL

Norsk Tjenestemannslag (NTL) ønsker å gi Utdannings- og forskningskomiteen følgende innspill i det videre arbeidet med statsbudsjettet. Innspillene er utarbeidet i nært samarbeid med våre lokale organisasjonsledd i sektoren.

Innledende kommentarer

Universitets- og høyskolesektoren har vært under kontinuerlig omstilling i mange år noe som har krevd store ressurser og disse kostnadene er i liten grad kompensert. Kombinasjonen av flate kutt over en årrekke og stadig nye satsninger uten friske midler, har satt universitets- og høyskolesektoren i en presset situasjon. Det er derfor skuffende å se at de flate kuttene blir videreført på omtrent samme nivå i statsbudsjettet både for 2023 og 2024, bare under andre budsjettposter. Mange institusjoner, fakulteter og fagmiljø opplever i dag en svært krevende økonomisk situasjon, med en uforutsigbarhet i rammevilkår over tid som setter deler av kjernevirksomheten i fare.

Tanken om at studentene vil bli litt flittigere, og ikke minst møte på litt færre vanskeligheter i livet, bare institusjonene lokkes med gulrot og pisk lever i beste velgående. Et effektivt tiltak ville vært en reell økning i studiestøtten, slik at studentene fikk mulighet til å bruke den tiden en utdanning faktisk tar.

Regjeringen signaliserer ytterligere satsning på enkelte fagområder med såkalt høy arbeidslivsrelevans og viser et utpreget instrumentelt syn på høyere utdanning og forskning, NTL er derfor bekymret for Humaniora- og samfunnsfag samt grunnforskningen i disse fagfeltene.

Finansiering av høyere utdanning og forskning

NTL krever at en større del av finansieringen gis som basisbevilgning for å gi virksomhetene rom for å gjøre egne strategiske prioriteringer. Basiskomponenten må økes på bekostning av den resultatbaserte delen. En god basisfinansiering er en forutsetning for at virksomhetene skal oppfylle sitt samfunnsoppdrag, og levere god kvalitet i forskning og utdanning. NTL krevet at friske midler skal styrke basisbevillingen og ikke knyttes til resultatbaserte kriterier.

NTL støtter fjerningen av tellekanter, og reduksjonen av antall indikatorer. Særlig viktig er det å fjerne indikatorer med lukket ramme, som legger et kraftig press på ansatte i sektoren. Vi ser derimot med bekymring på at beløpene i de indikatorene som gjenstår ser ut til å ha blitt til dels kraftig økt.

Få indikatorer kan skape et svært skjevt fokus ut fra det brede samfunnsmandat institusjonene har. NTL er for å kutte indikatorer, men da må også deres innvirkning på den helhetlige finansieringa reduseres tilsvarende.

Basisbevilgninger til forskningsinstituttene

Basisbevilgningene til forskningsinstitutter er på ett lavt nivå sammenlignet med andre europeiske land og innebærer blant annet at norske institutter framstår som vesentlig dyrere enn utenlandske i den internasjonale konkurransen om prosjektmidler. Spesielt burde satsningen på forskning og utvikling innenfor fornybar energi og miljøforskning vært langt større.

Tillitsreformen i høyere utdanning og forskning

I Hurdalsplattformen varslet regjeringen at de ville sette i gang en avbyråkratisering i høyere utdanning ved å gå gjennom oppgavene til direktoratene og overføre myndighet til institusjonene. Regjeringen har i årets forslag til statsbudsjett beveget seg i riktig retning og gir et grunnlag for videre arbeid med å avvikle New Public Management. NTL ser frem til en videre dialog for å fjerne de siste restene av tellekantene og andre byråkratiserende ordninger i høyere utdanning. Vi forventer at disse endringene blir fulgt opp med lokale tiltak.

NTL støtter forslaget om å flytte midler fra søknadsbaserte tilskuddsordninger i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse til rammeløyvingene til universitet og høyskoler.

NTL er likevel ikke overbevist av regjeringens forståelse av tillitsreform så langt, men heldigvis er det fortsatt tid til å snu skuta. Vi venter i spenning på videre oppfølging av langtidsplan og utsynsmelding, og regjeringa har også varslet en gjennomgang av Forskningsrådet og resten av forskningssystemet. Grip muligheten, hiv mål- og resultatstyringen på sjøen, sett oss i stand til å utføre oppgavene våre og la oss se en tillitsreform som virkelig monner.

Studiestøtte, studentboliger og studentvelferd

Et av norsk økonomis største konkurransefortrinn er de tilsattes høye kompetanse og store evne til omstilling. For å opprettholde dette er vi avhengig av et høyt utdanningsnivå og et godt system for studiestøtte. Studiestøtten må økes til 1,5 G. Samtidig må tidligere inngått studielån avskrives parallelt. NTL krever en politisk styrt, lav rente på studielån.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 justeres ikke statstilskuddet for studentboligbygging, og kuttene til studentvelferd og studenthelse i forrige statsbudsjett videreføres. NTL krevet at dette rettes opp i statsbudsjettet for 2024.

Tidligere utgjorde statstilskuddet for studentboliger ca. en tredjedel av den totale kostnaden. Når kostnadsrammen samskipnadene kan bygge innenfor i fjor økte med rundt 50 %, uten at statstilskuddet gjorde det samme, utgjør tilskuddet nå kun en fjerdedel. Det betyr at husleien for studentene blir vesentlig høyere.

Regjeringen har innført skolepenger for studenter fra land utenom EU og EØS, til store protester fra mange, herunder NTL. De tilbakemeldinger vi får fra våre organisasjonsledd viser at antallet internasjonale studenter har blitt redusert vesentlig. Samtidig budsjetterer regjeringa med 143 millioner kroner i inntekter på denne posten noe som er svært optimistisk. Nå foreslår de regjeringen en stipendordning for internasjonale studenter fra utviklingsland. Dette bekrefter at innføringen av skolepenger var et steg i feil retning, og i tillegg vil dette føre til økt byråkrati for å kunne administrere denne ordningen. NTL forventer derfor at departementet fram mot endelig behandling av statsbudsjettet, innhenter faktiske tall på studenter som skal betale studieavgift fra institusjonene, slik at denne budsjettkolonnen kan basere seg på faktiske inntekter.

Med hilsen

Norsk Tjenestemannslag

/s/

Kjersti Barsok

Forbundsleder

Thomas Sandvik

Forbundssekretær